

בית הדין הרבני האזורי חיפה

תיק מספר : 860968/4	ב"ה לפני כבוד הדיינים: הרב דניאל אדרי – אב"ד הרב אייל יוסף – דיין הרב דוד בר שלטון – דיין		
תובע : פלוני ב"כ : עו"ד סיגל אלון	נתבעת : פלונית ב"כ : עו"ד טלי רונן		
הנדון: חלוקת רכוש – כריכה, כתובה/פיצוי גירושין			

פסק דין

לפנינו תביעת כתובה של האשה וכן תביעות הדדיות של האיש והאשה.

רקע

מדובר בזוג שנישא בתאריך 21/06/05 כדמו"י. הם היו נשואים כ-7 שנים והתגרשו בתאריך 17/06/12. מנשואי הצדדים נולדו שני ילדים.

עפ"י תסקיר שרותי הרווחה מדובר בזוג שהסכסוך ביניהם היה מתמשך תוך מעורבות גדולה של משפחות המוצא. היו ניסיונות של שלום בית והאחרון שבהם בפברואר 2011. הבעל עזב את הבית בספטמבר 2011.

בתאריך ה-16/8/11 הגיש הבעל תביעת גירושין לביה"ד תוך שהוא כורך בתביעה את שאר עניני הממון שבין בני הזוג. כנגד, הגישה האשה תביעת כתובתה בתאריך 10/10/11 ובו תובעת כתובתה בסך של 555,555 ₪.

דין

בכתבי הסיכומים סעיפים 9-19 כתב הבעל מדוע אינה זכאית לכתובה. הטענות שהעלה, או שלא הוכחו או שאין בהם כדי להפסידה כתובתה.

הטענה האחרונה בסעיפים 15-18 הינה שהאשה פרסמה עצמה בפייסבוק לראשונה, עפ"י דברי הגרש שנאמרו בפרוטוקול מכ"ט בשבט תשע"ב (24/1/12), בפברואר 11.

בפעם השנייה פרסמה עצמה בתאריך 1/8/11 כאשה פרודה המתעניינת בגברים, שלדבריו מדובר בדבר הנחשב מעשה כיעור ולכן יש להפסידה כתובתה, האשה הודתה בפרסום מה 1/8/11.

ולשאלת ביה"ד האם בעקבות הפרסום הכרת בן זוג השיבה האשה שלא הכירה אף אחד כתוצאה מפרסום זה עד למועד הגירושין.

אם כן יש לדון האם עצם פרסום שכזה יש בו משום עוברת על דת או מעשה כיעור.

בשו"ע סימן קטו סעיף ד מנה השו"ע את המקרים שבהם אשה מוגדרת כעוברת ע"ד יהודית ואחד מהם "שהייתה משחקת עם בחורים".

בח"מ יב ובב"ש יב כתבו שאפילו אם מדוברת שיחה יתרה עם בחורים נחשב הדבר לשחוק משום ששיחה יתירה מביאה לידי שחוק.

ק"ו הדבר בנד"ד שמטרת הפרסום בפייסבוק הינה להכיר אנשים לצורך קשר המביא לקשר אינטימי.

אולם כדי להפסידה כתובה על מעשה זה דרושה התראה, כפי שנפסק בשו"ע שם: "בכל אחד מאלו תצא בלא כתובה אם יש עדים שהתירה בה תח. לה ועברה על התראתו".

בנד"ד לא הייתה התראה לאשה על מעשים אלו וע"כ אין להפסידה כתובתה.

הואיל וביה"ד קיבל קניין מהצדדים ושיקול דעת רחב בעניין הכתובה נדון בגובה התשלום לאחר שנפסק בשאר התביעות הממוניות.

דיון בשאר התביעות

הדירה

לצדדים דירה הרשומה ע"ש שניהם בטאבו.

על הדירה רובצת משכנתא בסך 240,000 ₪ לסילוק, וההחזר החודשי 1900 ₪.

תביעתו הראשונה של האיש בעניין הדירה היא שתחזיר האשה מחצית מסכום החזר המשכנתא ששילם האיש לבדו בחודשים אוגוסט 2011 עד מרץ 2012 כולל, סה"כ 7600 ₪.

הואיל ומדובר בנכס משותף של הצדדים והחובה של שניהם בשוה לשלם את המשכנתא על האשה לשלם לאיש סכום של 7600 ₪.

אופן חלוקת הדירה

לטענת האיש בכתב הסיכום סעיף 81 היא שהביא עמו סכום של 193,000 ₪ שבאמצעותו ובאמצעות המשכנתא רכשו את הדירה, עובדה שלא הוכחה ע"י האשה.

לדבריו סכום זה הובטח לו בחזרה עקב גירושין ע"י הסכם ממון שנחתם בין הצדדים ערב החתונה.

לדבריו הסכם זה בוטל לאחר החתונה בעקבות איומי האשה כי הנישואין לא ימשכו כל עוד לא יבוטל.

לכאורה היה ניתן לומר שהואיל וההסכם בוטל בלחץ גדול מצד האשה נחשב הדבר ל"תליוהו ויהיב" כלומר אדם שאנסוהו לתת מתנה אין נתינה זו נחשבת לקניין משום שאין לו גמירות דעת וכמבואר בשו"ע חו"מ סימן ר"ה.

אולם עיין שם בסעיף ב' שדווקא אם גילה דעתו בפני עדים במסירת מודעה (ביטול) שאינו חפץ בנתינת מתנה זו.

בנוסף יש לומר שנחשב הדבר ל"תלווה וזבין", כלומר למכר, שהרי תמורת נתינת הכסף קיבל את המשך נישואיו לאשה דבר הנחשב "תשלום" ובאופן זה פסק השו"ע שם ש"אגב אונסו גמר והקנה."

אמנם כל דברינו לגרסת האיש שביטול זה נעשה באיומי האשה, גרסה זו לא הוכחה ויתכן שהאיש ביטל הסכם זה מרצונו החופשי.

מסקנת דברינו שאין בטענות הבעל בכדי לבטל מתנה זו שניתנה לאשה ובהתבסס על הפסיקה המקובלת בבתי הדין שרישום נכס בטאבו ע"ש הצדדים נחשב כקניין ובעלות נחשבים האיש והאשה כבעלים שווים בדירה.

על הצדדים להחליט האם ברצונם לנהל ביניהם התמחרות או לחילופין למכור את הדירה לצד ג' לכל המרבה במחיר.

חשבון בנק משותף

לצדדים היה חשבון בנק משותף ובו הייתה תכנית חסכון בסך 60,000 ₪ שמתוכם 50,000 ₪ מתנת סבי הבעל ועוד 10,000 ₪ מתנת ברית המילה.

לטענת האיש בכתבי הסיכום סעיף 103 משכה האשה 30,000 ₪ ואח"כ חסמה את החשבון. האיש תובע שהאשה תחזיר לו את 30,000 ₪ שלמעשה 25,000 ₪ מהם הינם מתנת סביו. ועוד 5000 ₪ מתנת הברית.

דיון

דין החזר מתנות מובא בשו"ע אהע"ז סימן צט סעיף ב'. ובפת"ש שם סעיף ט' הביא תשובת חת"ס סימן קמט שדן במתנות שקרובי הבעל והאשה נותנים לבני הזוג ומסקנתו שכדי שהמתנה תחשב כנכס מלוג של האשה צריכים להתקיים שני תנאים:

- א. קרוביה נתנו לה.
 - ב. המתנה מיועדת לשימוש הבעל והאשה בלבד כגון מצעות המטה וכו'.
- נמצא שגם אם נניח שכסף נחשב כדבר המשמש את שני בני הזוג וכפי שכתב האיש ניתן "לצורך קיום חיי המשפחה" כיון שקרוביו נתנו כסף זה הרי הוא שייך לאיש.

אולם בנד"ד הפקיד האיש את הכסף בחשבון המשותף בתכנית חסכון משותפת ע"ש שניהם ובכך גילה דעתו שנותן לה במתנה מחצית הכסף.

יש להדגיש שאין זה דומה למקרה שההפקדה הייתה לחשבון העו"ש שהכסף שבו משמש לצורכי הבית ובו יש להסתפק שמא הפקיד את הכסף לא כמתנה אלא כדי שהאשה תשתמש בו לצורכי הבית.

נמצא למסקנה שהן כספי מתנות הסבים והן מתנות הברית שייכים לזוג בחלקים שווים.

בעניין חלקו של האיש במתנות הוא עצמו מודה בסעיף 107 שנמשכו באמצעות ההוצל"פ סכום של 21,920 ₪ לטובת חוב מזונות הילדים שודאי מחויב הוא לשלם וע"כ אין לו יכולת לתובעם.

נמצא שיתרת החיסכון המצויה בחשבון הנ"ל בלבד שייכת לאיש.

הרכב

מדובר ברכב הרשום ע"ש האיש בלבד שאמנם נרכש במהלך חייהם המשותפים אולם טוען הבעל שהרכב הנ"ל נרכש מכסף של מכירת רכב קודם שהיה בבעלותו טרם הנישואים ומכספי מתנת הורי הבעל.

גם מדברי האשה בכתבי הסיכום סעיף 39 ניכר שאינה מכחישה שמקור הכסף היה מכספים שנצברו טרם החתונה.

בנוסף טוענת שהבעל השתמש ברכב שימוש בלעדי, טענה המוכיחה שהבעל לא ראה ברכב נכס משותף, המשתמש את בני הזוג ביחד, אלא נכס שאין בו כוונה או גמירות דעת להכניס אותו לרכוש במשותף.

לסכום – יש כאן שלושה נתונים המוכחים שהרכב שייך לבעל

- א. נרכש מכספים שהיו שלו ערב החתונה.
 - ב. רשום על שמו בלבד.
 - ג. נמצא בחזקתו ובשימוש בלבד.
- וע"כ המסקנה שהרכב נשאר בבעלותו של האיש ואין לאשה חלק בו.

זכויות הצדדים ממקומות העבודה

הצדדים מסכימים שכל צד יישאר עם הזכויות הרשומות על שמו ממקום עבודתו ולצד השני לא תהיה כל תביעה בנוגע לזכויות השני.

סיכום המסקנות מהתביעות הנ"ל

- א. הדירה – שני הצדדים נחשבים כבעלים בחלקים שווים של הדירה שברשותם.
- ב. על האשה לשלם לאיש 7600 ש"ח, סכום זה יקוזז מתשלום הכתובה.
- ג. חשבון הבנק המשותף שבו הייתה תכנית החסכון בסך 60,000 שייכת לצדדים בחלקים שווים.
- ד. הרכב שייך לאיש בלבד.
- ה. כל צד נשאר עם הזכויות ממקום עבודתו ואין לצד השני כל חלק בהם.

דיון בגובה חיוב הכתובה

כפי שציינו לעיל הצדדים קבלו על עצמם בקניין פס"ד של ביה"ד בעניין הכתובה מתוך שיקול דעת רחב.

הסכום של 555,555 נחשב סכום גבוה ביחס ליכולתו הכלכלית של הבעל לשעבר.

הגרש מרוויח כיום כ-7000-8000 ₪ נטו ומועסק דרך חברת כוח אדם ב"ר" כמחסנאי מזה 11 שנה.

כבר ביום חתונתו עבד בעבודה הנ"ל שנראה שאין בה כושר השתכרות גבוה או פוטנציאל גבוה של השתכרות ולא נראה שבכותבו סכום זה חשב שעל פי דרך הטבע יצליח להשיג סכום זה בבוא היום.

תשלום סכום כזה הינו מעבר ליכולתו הכלכלית ולא נראה שיוכל לעמוד בו.

בנוסף, מתוך היכרות עם הנפשות הפועלות נראה שלא היה מודע כלל למשמעות התחייבותו מתחת לחופה ועל מה חתם והתחייב.

נמצא שיש מקום להסתפק האם הייתה כלל גמירות דעת על עצם החיוב שהתחייב.

בנוסף יש לצרף את העובדה שהחתן, ערב חתונתו הכניס סכום של 193,000 ₪ לטובת דירת הצדדים.

למרות שהכרענו שכסף זה ניתן כמתנה לאשה, יש להתחשב בנתון זה כדי להוכיח שהבעל לא התכוון לתת לאשה מתנה כפולה, גם דירה וגם כתובה וגם אם נטען שערב החתונה עיגן סכום זה בהסכם ממון ולכן הרשה לעצמו לכתוב סכום גדול בכתובה הרי אחר שהתבטל הסכם הממון חזר סכום זה להיות מתנה לאשה ועל דעת סכום גבוה כזה לא התחייב.

בנוסף מקובל שהסכום של 555,555 שכולו חמישיות ונוהגים לכותבו לסימן טוב ומזל טוב והוא נגד עין הרע.

ויש לדמות מנהג זה למה שכתוב בב"מ קד"ע ב"מקום שנהגו לכפול גובה מחצה".

ופרש"י: "לשום את מה שמכנסת לו כפליים בדמיו בשביל כבוד ולכתוב כפליים בכתובתה וכשהיא יוצאה אינה נפרעת אלא החצי."

מכאן נלמד שכשכותבים סכום כסף בשביל סיבה חיצונית ולא עניינית יש מקום לומר שלא התכוון להתחייב לסכום אלא לשם כבוד וכו'.

לענ"ד נראה שהוא הדין במקום שנהגו לכתוב סכום של חמישיות נגד עין הרע אין גמירות דעת להתחייב בסכום הנ"ל הואיל ונכתב לשם סיבה חיצונית.

לאור הנתונים הנ"ל ומתוך שיקול דעת רחב ביה"ד מחליט לחייב את הבעל בכתובה בסכום של 100,000 ₪.

מסקנות

- א. ביה"ד מחייב את הבעל לשלם לאשה כתובה בסך 100,000 ₪. מסכום זה יש לקזז 7600 ₪ החזר משכנתה.
 - ב. תכנית החיסכון בחשבון המשותף שייכת לצדדים בשווה, האשה נטלה את חלקה וכן גבתה חיוב מזונות מחלקו, היתרה שייכת לאיש.
 - ג. הרכב שייך לאיש בלבד.
 - ד. הדירה שני הצדדים נחשבים כבעלים בחלקים שווים של הדירה, הדירה תמכר לאלתר לאחר הצדדים או לחילופין לצד ג'.
 - ה. עפ"י הסכמת הצדדים, כל צד יישאר עם זכויותיו ממקום עבודתו.
- הרב דוד בר שלטון – דיין**

אני מצטרף למסקנות.

אוסף בעניין פרסום האשה באינטרנט – פייסבוק.

במשנה כתובות פרק המדיר דף ע"ב ע"א "ואלו יוצאות שלא בכתובה העוברת על דת משה ויהודית ואיזו היא דת משה מאכילתו שאינו מעושר ומשמשו נדה... ונודרת ואינה מקיימת, ואיזוהי דת יהודית יוצאה וראשה פרוע וכו..."

פירש רש"י דת יהודית – שנהגו בנות ישראל ואע"ג דלא כתיבא.

הטור אבהע"ז סימן קט"ו ס"ד כתב:

"ומכל מקום לא אבדה כתובתה אלא אם כן יש עדים שהתרה בה תחילה ועברה על התראתו". המקור לדברים אלו, גמרא סוטה דף כ"ה עמוד א' איבעיא לן עוברת על דת אי צריכה התראה להפסידה כתובתה אי לא, ואסיקנא דצריכה. וכתב הרמ"א בדרכי משה שם אות ח' בשם הרשב"א סימן תתס"ו "דאין צריך התראה בשעת מעשה כמו בדיני נפשות אלא כל שהתרו בה שאם תעשה תפסיד כתובתה ויוציאנה, בהכי סגי וכ"כ המרדכי פרק המדיר סימן קצ"ו תשובת מוהר"ם והיא בתשובת מיימוני השייכים לספר נשים סימן ט"ז."

מרב"ב אבהע"ז סימן קט"ו כתב:

"וכתב הרשב"א בתשובה (ח"א) סימן תקע"א על אשה אחת שנתקוטטה עם בעלה בשוק ומתוך כך פרעה ראשה ונתגלו זרועותיה ודונה קצת חכמים לצאת שלא בכתובה מדין עוברת על דת משה ויהודית, זה אינו, שלא אמרו אלא ברגילה בכך אבל אם גילתה ופרעה ראשה באקראי או שדיברה עם הבחורים פעם אחת דרך מקרה ודאי לא הפסידה כתובתה עכ"ל. ואיני יודע למה לא טען עליהם מטעם דעוברת על דת צריכה התראה".

מוכח מדברי מרב"ב, שהביא דברי הרשב"א וכתב שאיני יודע למה לא טען עליהם מטעם שעוברת על דת צריכה התראה, שס"ל אפילו ברגילה לעבור על דת אינה מפסידה כתובתה בלא

התראה. וכן כתב הרמ"א בדרכי משה שם אות ה' "ונראה דמיירי בהתרו בה דאי לאו הכי אפילו הוי עוברת לא הפסידה כתובתה". גם הח"מ שם סק"א כתב "דאי בלא התרו בה אפילו ברגילה אינה מפסדת כתובתה, דלא נתנו חכמים שיעור לדבר, והרשב"א בתשובה לרווחא דמילתא נקט, דאפילו לקראה בשם עוברת על דת אין ראוי בשביל פעם אחת", עכ"ל.

אמנם בשו"ת מהר"י הלוי לרבינו יצחק הלוי בסימן ל"ט כתב:

"ופשיטא שהפסידה כתובתה כמו שכתב מהרא"י בתרומת הדשן סימן רמ"ב, והביאו בית יוסף סימן קט"ו, דברגילה בכך הפסידה כתובתה אף בלי התראה. ונראה לענ"ד להוכיח כן מדברי הרשב"א בשו"ת סימן תקפ"א שכתב אשה אחת נתקוטטה עם בעלה... והקשה בית יוסף... ולפי מה שכתבתי לא קשיא מידי דלא אמרו צריכה התראה אלא בעברה פעם אחת בלבד. אבל אם הייתה רגילה בכך אינה צריכה התראה והא גופיה קמ"ל הרשב"א שהרגילה בכך אינה צריכה התראה...", עכ"ל. גם בספר בית מאיר אבהע"ז סימן קט"ו סעיף ד' כתב "ועל פי דברי תרומת הדשן שרוצה להוציא מן הסוגיא דברגילה אין צריך התראה היה אפשר ליישב הרשב"א בפשוט... וכן מה שבאו לחייבה לצאת שלא בכתובה מדין עוברת על דת, זה אינו, שלא אמרו אלא ברגילה, אבל באקראי ודאי לא הפסידה, ויש לומר דהכי קאמר, בפעם אחד הוא ודאי דלא הפסידה בלא התראה. מה שאין כן ברגילה, מסופק כדמסופק התרומות הדשן ואולם דברי הדרכי משה שהיה שם התראה לא נראה כלל מן העניין."

היוצא, שקיימת מחלוקת מה הדין ברגילה, אם צריך התראה להפסיד כתובתה או לא. ובמקרה דידן בו האשה פרסמה את עצמה באתר הכרויות באינטרנט בזמן שהייתה נשואה אך פרודה מבעלה, דבר שהוא "מכוער" לכשעצמו, דבר שלא עולה על הדעת ואינו מקובל אף בחברה שאינה שומרת תורה ומצוות. דבר שהוא חורג מהנורמה המקובלת אף בחברה בת ימינו לגבי אשה נשואה היודעת שהיא עדיין אשת איש.

ברור לכל שפרסום באינטרנט במדור הכרויות כאשר האשה עדיין נשואה ואפילו שהיא פרודה וגם אם נאמר שהבעל עצמו "בגד באשת נעוריו" והולך עם אשה אחרת, אשה זאת נקראת עוברת על הדת ואם היה מגיע לבית הדין מקרה בנסיבות אלו עם תביעה לגירושין אין ספק שהיו מחייבים את האשה בגט אף ללא התראה. [אמנם יש מהאחרונים שכתבו שאף לגירושין צריך התראה ועיין בשו"ת חתם סופר השמטות לחלק חושן משפט סימן כ"ג הדין בארוכה בעניין זה, וסובר שיש מחלוקת בדבר אם עוברת על דת צריכה התראה לגרשה בעל כרחיה. ועוד אחרונים ועיין עוד לקמן].

התביעה שלפנינו היא תביעת האשה למתן כתובתה כאשר הזוג כבר התגרשו, הבעל טוען שהאשה הפסידה כתובתה היות והיא עוברת על דת והציג בפני בית הדין את הפרסומת של האשה במדור הכרויות באינטרנט. האשה הודתה בפרסום מה-1/8/11.

על אף הודאת האשה שהיא פרסמה עצמה באתר האינטרנט, לאור האמור לעיל שבכדי להפסיד כתובתה צריך התראה – במקרה דידן לא הייתה התראה כלל ואף לאומרים שברגילה בדבר, אין צריך התראה כמובא לעיל, גם כאן אין לראות בפרסום כרגילה בדבר היות ולא הוכח ולא נאמר שהאשה פרסמה בכל מיני מדורים ופרסומים למיניהם, וגם אם נאמר שפרסום באתר האינטרנט היות וזה מפורסם לעיני רבים וכל יום ויום אנשים רואים את הפרסומת וזה נחשב כמו רגילה בדבר היות ולא דאגה למחוק את זה מאתר האינטרנט יש לומר שקיימא לן כדעת מרן הב"י

בדעת הרשב"א, וכדעת הרמ"א והח"מ שס"ל שאף ברגילה בדבר צריך התראה וגם הבית מאיר הסתפק בעניין זה. ע"ש.

עיין עוד בתרומת הדשן סימן רמ"ב שכתב:

"עוברת על דת מצוה לגרשה... ופשיטא דבכי האי גוונא לא תיקן הגאון, כדאית בהגה"ה במיימון ובמרדכי בפרק המדיר בשם מהר"ם, אלא, דלענין להפסידה כתובתה בעינן התראה כדמסיק במסכת סוטה בפרק ארוסה". גם בשו"ת מהר"ם פדאווה סימן י"ג כתב "וכן לא נמצא בשום אחד מן המורים הנ"ל שכתבו היתר לגרשה על כרחא שהזכיר התראה, כי לא נזכר התראה בתלמוד ובפוסקים רק להפסידה כתובתה".

וכ"כ הט"ז אבהע"ז סימן קט"ו סק"ד ועיין עוד בשו"ת רעק"א סימן קי"ד.

לאור האמור כל שלא הייתה התראה אין להפסידה כתובתה וכן פסק מרן להלכה שו"ע אבהע"ז סימן קט"ו ס"ד "תצא שלא בכתובה, אם יש עדים שהתירה בה תחילה ועברה על התראתו."

הנה בגמרא סוטה כ"ה עמוד א' פירש רש"י בהא, דאי בעיא לן עוברת על דת אם צריכה התראה או לא דהיינו עוברת על דת "יהודית" שיוצאת וראשה פרוע וטוה בשוק וכו',... ודייק מזה הבית שמואל סימן קט"ו סק"ז שבעוברת על דת משה אין צריך התראה. ע"ש. וכן תפסו בדעת רש"י הרבה מהאחרונים, הפנים מאירות ח"ב סימן י"ב. והשבות יעקב ח"ג ס"ס קכ"ז. הגנת ורדים חאבהע"ז כלל ד' סימן י"א. הדברי חיים מצאנז ח"ב חאבהע"ז סימנים כ' – כ"ב, והצמח צדק מליבאוויטש חאבהע"ז סימן כד אות ו'. ועוד.

אם כן בנידון דידן שפרסמה את עצמה באתר האינטרנט ואף אם פרסמה את תמונתה וכל הרואה את התמונה אומר דרשני לא יהיה פחות מהיוצאת בשוק בראש פרוע לגמרי שמבואר בגמרא כתובות דף עב ע"א דהוי מדאורייתא ופרש"י דהיינו עוברת על דת משה, היה מקום לומר שאין צריך התראה אליבא דרש"י וכל האחרונים שתפסו כדעתו, אלא שכבר העירו האחרונים מדברי הירושלמי פרק המדיר, שמבואר, דכולהו בעי התראה. וכן הרי"ף העתיק להלכה את דברי הירושלמי כתובות דף לג ע"א וז"ל "גרסינן בסוטה בפרק ארוסה איבעיא להו עוברת על דת צריכה התראה להפסידה כתובתה או לא ואסיקנא צריכה, ירושלמי תמן, תנן נשים שאמרו יוצאות בלא כתובה צריכות התראה ואם לא התרה בדין יוציא ויתן כתובה ולא מנה ומאתיים אלא אפילו אלף דינר מאבדת הכל ונוטלת בליות שבפניה ויוצאת", עכ"ל. וכן היא דעת הרמב"ם פכ"ד מהלכות אישות הי"ד.

וכתב הגאון רעק"א בתשובה קי"ד שלרש"י אין צריך התראה כשעוברת על דת משה דווקא כאשר הכשילתו וכגון שמשמשותו כשהיא נדה וכיוצא בזה אבל בייחוד כשלא הכשילתו באמת צריך התראה אף לדעת רש"י. ורש"י דנקט דת יהודית משום דהויא פסיקתא. ע"ש. ואם כן אף במקרה דידן שהאשה פרסמה את עצמה באתר האינטרנט והוי כעוברת על דת משה היות ולא הכשילתו בזה אף לדעת רש"י צריך התראה. ועיין עוד בעניין זה בשו"ת יביע אומר ח"ג סימן כא לגאון הרב עובדיה יוסף שליט"א מה שכתב והאריך כיד ה' הטובה עליו.

עוד כתב שם ביביע אומר שבכדי להפסידה כתובתה נראה דהיינו דווקא כשהבעל טוען כן בתום לב, ועל כל פנים הדבר ברור שבטוען זאת מתוך מריבה וקטטה ליכא למ"ד שיפסידנה כתובתה משום כך בלא התראה. אם כן בנידון דידן שטוען זאת מתוך מריבה וקטטה וכיום שונאים אחד את השני לאו כל כמיניה להפסידה כתובתה, ומכל שכן כאשר הבעל עזב את אשתו והלך עם אשה אחרת. וכן מוכח ממ"ש הבית שמואל אבהע"ז סימן קטו סק"ז שאם האכילתו דבר איסור

והוא גם כן אוכל איסור לא הפסידה כתובתה, ומההיא שכתב המהר"ם בתשובת הרשב"א סימן תתס"ו שאם היא עוברת על נדרים ושבועות ומביאה עדים שגם הוא עובר על נדרים ושבועות לא אבדה כתובתה וכן פסק הרמ"א סימן קט"ו ס"ג ודו"ק.

עוד יש לומר על פי מה שכתב הרב נחום שיינין אב"ד ת"א בפד"ר חלק כ"א עמוד 338, שיש לחקור ביסוד הדין במשמשתו נדה או מאכילתו דבר שאינו מעושר דמפסדת כתובתה, האם הוא קנס שקנסוה על האיסור שהכשילתו באיסורים או דלמא לא קנסינן על עצם איסור ההכשלה, אלא טעם הדבר הוא הוי הלכה בהלכות אבהע"ז ולא בהלכות או"ח או יו"ד, דזה גופא שנוהגת באופן כזה שמכשילה את בעלה באיסורים, היא מערערת את חיי הנשואין שלהם וגורמת לכך שלאיוכל בעלה לחיות יחד א. תה, כאשר צריך להזהר תמיד שמא תכשילהו באיסורים, ומהאי טעמא היא הגורמת שיצטרך להוציאה ולגרשה ולכן מפסדת הכתובה. והיסוד רק מה שמקלקל האישות ביניהם הוא הגורם להפסד כתובתה במכשילתו, מוכח בשיטת אחד מן הראשונים והוא הראב"ד, שהפסד כתובה אינו מחמת דהוי קנס בכל האופנים המוזכרים במשנה שמכשילתו אלא יסוד דינם הוא מחמת שמקלקלת את האישות וזה בא רק כפועל יוצא ואגיד ומותנה הפסד הכתובה בכך שמקלקלת את האישות ע"ש.

אם כן במקרה דידן שפרסמה האשה את עצמה באתר ההכרזות באינטרנט ואפילו עם תמונתה, לא הוסיפה כלום לערער את חיי הנשואין שלהם שהרי הם חיו בנפרד אחד מהשני, ואין קשר ביניהם וכבר חיי הנשואין שלהם מעורערים וכל הפרסומת באינטרנט נעשתה כשהיו חיים בנפרד, נמצא דאין שום מקום בכהאי גוונא להפסידה כתובתה.

אין לראות בדברים אלו כסמוכין למעשי האשה אלא בית הדין מוקיע את מעשה האשה ורואה זאת כדבר "מכוער" שאין דרך בנות ישראל הנשואות ואף שהם פרודות הרי דינם עדיין כאשת איש שאסור להם לפרסם את עצמם למטרת הכרזות באתר האינטרנט וכל המשתמע מכך, דבר שהוא לעצמו מקעקע את החברה וגורם להרס החברה, אף בחברה שאינה שומרת תורה ומצוות.

ואסיים בלשון הריא"ז, הובאו דבריו בשלטי גבורים דף ל"ג ע"א בדפי הרי"ף וז"ל:

"וכל אלו הנשים צריכות התראה בפני עדים להפסידה כתובתה כמו שמבואר במסכת סוטה ונראה בעיני שאין צורך להתרות בהן ולהודיען שמפסידות כתובתן אלא אפילו אם התרו שלא ינהגו כמנהגות הרעות הללו והם מחזיקות ברשען יוצאות בלא כתובה ובלא תוספת."

מסקנה

לאור האמור האשה לא הפסידה כתובתה אף שהיא עוברת על דת יהודית היות ולא הייתה התראה.

הרב דניאל אדרי – אב"ד

ראיתי את אשר כתב ידידי הרב בר שלטון ואת אשר הוסיף עליו אב"ד הרב דניאל אדרי אשר דנו בעניין עוברת על דת שצריכה התראה כדי להפסידה כתובתה ובנ"ד אף אם נאמר שלאשה דין של עוברת על דת מ"מ הואיל ולא הייתה התראה הרי שלא הפסידה כתובתה.

אני מצטרף למסקנות אולם בעניין חיוב הכתובה אוסיף נקודה שלא דנו בה ידידי.

המשבר בחיי נישואי הצדדים החל בחודש 2.11 כשלטענת האשה גילתה שהבעל מתכתב עם אשה אחרת בפייסבוק. לאחר מכן בתאריך 1.8.11 גילה הבעל כי האשה פרסמה את עצמה בפייסבוק כאשה פרודה המתעניינת בגברים. בתאריך 15.8.11 הגיש הבעל לבית הדין תביעה לגירושין כנגד האשה. בתאריך 1.9.11 פנתה האשה לבית המשפט בבקשה להוציא צו הרחקה כנגד הבעל כשלדבריה הבעל מאיים עליה ניפץ את המחשב מול הילדים והורחק ע"י המשטרה ל-3 ימים. לדבריה "אי אפשר לדעת לאיפה האלימות שלו יכולה להגיע הוא לא שפוי וקיימת אלימות מילולית מצדו". בית המשפט החליט להרחיקו ל-8 ימים עד לדיון בנוכחות הצדדים. בדיון שנערך אח"כ בוטל הצו בהסכמת הצדדים אך הבעל לא חזר הבית. לדברי הבעל לא התנהג אליה באלימות אלא היו ביניהם מריבות שקיימות בין בני זוג. הצדדים נשלחו לשירותי הרווחה והתרשמות שירותי הרווחה הייתה כי אינם סבורים שקיימת אלימות מצד הבעל. טענות הצדדים לא הוכחו לא ע"י הבעל ולא ע"י האשה. במצב זה אי אפשר לדעת עם מי האמת.

לכאורה, אשה המוציאה צו הרחקה שאינו מוצדק כנגד בעלה אינה זכאית לכתובה ואף אינה צריכה התראה קודם לכן, הואיל ובמעשה זה מגלה שאינה חפצה בבעלה. להרחקת הבעל מהבית ע"י בית המשפט יש השלכה מרחיקת לכת כאשר מתברר שהיא לא הייתה מוצדקת. במרבית המקרים צעד כזה גורם לבעל שלא לחזור הבית גם אם יבטל בית המשפט אח"כ את הצו מחשש שמא תתלונן האשה פעם נוספת בתלונות שונות שאינן מוצדקות – בעוד שהבעל אינו חפץ בדינא ודיינא. ופעמים שמעשה זה גורם לריחוק ולקרע שלא ניתן לאיחוי.

כך גם כתבו חברי בית הדין הגדול (תיק מספר 812600/1) בהרכב הרבנים הגאונים הרב ציון בוארון, הרב ציון אלגרבל ורוב בנימין בארי, שם העלו בדעת הרוב (הרבנים בוארון ואלגרבל):

"באשר לכתובה ותוספתה יש להפסידה הנ"ל לאור המעשה החמור של הגשת תלונות שווא ואפ' שלא הייתה התראה, מכל מקום חומרתה של הגשת תלונות שווא ידועה לכל ואין צורך בהתראה ואין לדמות נידונינו לדין גיזמה על בעלה להורגו (המובא באבן העזר סי' קט"ו בהגהה) שיש צורך התראה שהמדובר שם בגזמה ולא עשתה שום מעשה משא"כ בנידונינו שהאשה הגישה בפועל תלונות שווא במשטרה והגם שהמדובר בתגובת לוואי מ"מ היא לא מידתית, וכן נראה שהריב ומדון שהיה מנת חלקם של הצדדים האשה לא טמנה ידה בצלחת בריבים שביניהם וחדשותיה נגד הבעל גרמו לבעל לעזוב הבית באופן שהמצב כפי המתואר לא איפשר לבעל להמשיך להתגורר עם האשה בכפיפה אחת ויש להפסידה כתובתה, וכו'".

אמנם אם אמת הדבר כי נשקפת סכנה לאשה בהתנהגות הבעל הרי ודאי שלשם כך נועדו הדברים.

בנ"ד התרשמות שירותי הרווחה הייתה שאין סכנה לאשה מצד הבעל. גם בית המשפט ביטל את הצו בהסכמה. גם אם נקבל את דברי האשה כי הבעל ניפץ בחמתו את המחשב לעיני הילדים הואיל והיה זה מקרה של מעידה חד-פעמית ולא היה כאן ניסיון לתקוף את האשה, צו הרחקה לא היה מוצדק. אינני בא לומר שבית המשפט נהג שלא כדין כאשר הופיעה האשה וביקשה צו הרחקה ובית המשפט אישר לה צו זה: בית המשפט עושה את עבודתו; אולם על האשה לחשוב פעמיים לפני מעשה, אם הוא מוצדק לאור ההשלכות מרחיקות הלכת שקיימות בצו הרחקה. ואם כך הם פני הדברים הרי שמעשה זה היה מיותר הואיל וגרם לנתק שלא ניתן לאיחוי.

בנ"ד אפשר לומר שעצם המעשה של בקשה לצו הרחקה היה מיותר, אולם אפשר שאם נכון הדבר שהבעל שבר את המחשב לעיני הילדים, פחדה האשה מתגובות נוספות של הבעל עקב הסכסוך שבו היו שרויים. בנוסף, האשה הגישה בקשה לצו הרחקה רק אחרי שהבעל הגיש תביעה לגירושין ולא בזמן הנשואין שקדם לכך, ואין לראותה כמי שאינה חפצה בבעלה אלא הואיל והגיש הבעל תביעת גירושין הרי כל צד יעשה ככל היותר כדי להשחיר את פני הצד השני גם אם אינו אמת לאמיתה – שוב, בלי לתת לכך לגיטימציה. בנוסף, במהלך הדיון כשנשאלה האשה אם רוצה בגירושין ענתה שהיא מבולבלת ואינה יודעת מה לומר ולא אמרה שרוצה בגירושין או בשלום בית, כך שלא נראה שהיא לא חפצה בבעלה.

הלכך אין משום זה להפסידה כתובתה.

הרב אייל יוסף – דיין

מסקנות

- א. ביה"ד מחייב את הבעל לשלם לאשה כתובה בסך 100,000 ₪. מסכום זה יש לקזז 7600 ₪ החזר משכנתה.
- ב. תכנית החיסכון בחשבון המשותף שייכת לצדדים בשווה, האשה נטלה את חלקה וכן גבתה חיוב מזונות מחלקו, היתרה שייכת לאיש.
- ג. הרכב שייך לאיש בלבד.
- ד. שני הצדדים נחשבים כבעלים בחלקים שווים של הדירה. הדירה תימכר לאלתר לאחד הצדדים או לחילופין לצד ג'.
- ה. עפ"י הסכמת הצדדים, כל צד יישאר עם זכויותיו ממקום עבודתו.

דניאל אדרי 860968-54678313/

ניתן ביום ט' בשבט התשע"ג (20/01/2013).

הרב דוד בר שלטון – דיין

הרב אייל יוסף – דיין

הרב דניאל אדרי – אב"ד

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה